

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

Development Of Life Quality : A Case study of Sufficiency Economy of Prison Inmates Chaiya, Suratthani Province

การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิชิต ธรรมฤทธิ์, วิศาล ศรีมหาโร, สมคิด รัตนพันธุ์

Abstract

This research objective was to observe the current state of Prison Inmates health and welfare at Chaiya, Suratthani Province. The sample involved thirty people. Results found that the bedding environment in the jail cell area were inappropriate and below average. Basic medical services and public health services are non-existent.

The inmates are not receiving proper health care due to the lack of quality of the current medicine provided.

There are a wide variety of diseases within the facility. Current welfare stores available are inadequate to accommodate the existing demand for better pharmaceutical products. Existing over the counter products are expensive and are outside the inmates price range to maintain a healthy immune system.

Certain activities need to be changed in order to resolve current issues involved with the inmates, to help improve their quality of life. Further studies should be considered on the following : consumer Water projects ; consumer Culinary; hygiene projects; New Medicine Cabinet Room. Housing projects launched at least once a month. Entertainment projects conducted at least once a month.

These should all be provided at the Chaiya prison. The purchasing of equipment for water storage and consumption is non-existent and highly recommend. It is also recommended that, medicine cabinet and other accessories be purchased by other agencies. Having the other agencies prepare these projects to improve water consumption for the consumer.

These projects would provide financial support and storage facilities for the newer medicine products. These projects would greatly support the welfare of the prison inmates and make a difference.

พิชิต ธรรมฤทธิ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
วิศาล ศรีมหาโร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
สมคิด รัตนพันธุ์ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

Control stages to the action (Control : C), which is the process of C1. Many people have and will share responsibility for each activity. The plan of each activity performed by C2 classifies and assigns responsibility for each activity. This helps create, write, and apply a detailed project plan to organize and administer within the prison.

Keywords: Inmates, Quality of life, Philosophy of Sufficiency Economy

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ ศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า เรือนนอน เครื่องนอน สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ มีความไม่เหมาะสม บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขขั้นพื้นฐานแก่ผู้ต้องขังยังไม่เหมาะสม ยารักษาโรคขาดคุณภาพ ช่วงเวลาให้การรักษาจำกัดเวลา และร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังมีสินค้าไม่เพียงพอ และมีราคาสูงเกินไป การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขัง ได้แผนปฏิบัติการ ที่ต้องแยกกิจกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมประเภทที่นำเสนอเรือนจำพิจารณาอนุมัติ ได้แก่ โครงการน้ำอุปโภค - บริโภค โครงการอาหารถูกปาก ถูกสุขลักษณะ โครงการตุ๋นยาสามัญประจำห้อง โครงการสงเคราะห์เปิดขายทุกวัน โครงการสวัสดิการเดือนละครึ่ง โครงการบันเทิงเดือนละครึ่ง จัดซื้ออุปกรณ์ในการจัดเก็บน้ำอุปโภค - บริโภค จัดซื้อตุ๋นยาสามัญ จัดซื้ออุปกรณ์เครื่องดนตรี กิจกรรมประเภทที่จะเสนอขอสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นคือ จัดทำโครงการในการของงบประมาณมาปรับปรุงน้ำอุปโภค - บริโภค ทำโครงการขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน

จัดหาเครื่องดนตรี ทำโครงการขอสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดเก็บยาสามัญประจำห้อง ทำโครงการขอสนับสนุนสินค้าสวัสดิการเรือนจำ ขึ้นควบคุมไปสู่การกระทำ (Control : C) เป็นขั้นตอนของ C1 ดำเนินการโดยให้ผู้ต้องขัง ลงชื่อตามความสมัครใจของแต่ละกิจกรรมหนึ่ง ๆ และแบ่งความรับผิดชอบแต่ละกิจกรรมด้วย การจัดแผนของแต่ละกิจกรรม C2 ดำเนินการโดยแยกประเภทพร้อมมอบหมายผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมไปคิดรายละเอียดและไปเขียนโครงการ เพื่อมารวมกันเป็นแผนปฏิบัติการของเรือนจำ

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ผู้ต้องขัง

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของ คนทางด้าน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยนำหลักธรรม คำสอนของทุกศาสนา มาใช้โดยระบุไว้ในมาตรา 79 ว่า “รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์ และคุ้มครอง พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทย ส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่นทั้งต้องส่งเสริม ความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชน ของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของ ศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และพัฒนา คุณภาพชีวิต และมาตรา 80 (6) ส่งเสริมและสนับสนุน ความรู้รักสามัคคี และการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของ ชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การจัดทำ แผนพัฒนาประเทศของไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีพัฒนาการ มาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไข และการ เปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่

ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล ต่อมาแผนพัฒนาฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้นำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 8 สำหรับแผนพัฒนาฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ยังคงน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 8 - 9 และการพัฒนาที่สมดุลทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนที่มีอยู่ในประเทศและการบริหารจัดการความเสี่ยงให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยทุกคนในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 สังคมไทยได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง ทุกภาคส่วน ส่งผลให้ประเทศไทยเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้น ในหลายด้าน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550 - 2554 : 47) และสามารถปรับตัวรับกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนได้จากดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยโดยรวมที่ไม่ได้รับผลกระทบและอยู่ระหว่างร้อยละ 66 - 68 มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง การมีงานทำ ความเข้มแข็งของชุมชน และความอบอุ่นของครอบครัวที่ส่งผลดีต่อความอยู่เย็นเป็นสุข อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ยังเป็นอุปสรรค ได้แก่ ความสมานฉันท์ในสังคม สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศขาดความสมดุล ความเสี่ยงจากปัญหาเสพติดที่สูงขึ้น รวมถึงสุขภาพของคนไทยลดลงจากคุณภาพการศึกษาที่เป็นปัญหา

สอดคล้องกับการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ที่ประสบความสำเร็จน่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศไทยเข้มแข็งและเริ่มเติบโตอย่างมีคุณภาพ การขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.8 ในปี 2553 หลังจากชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 5.1 ในปี 2549 และหดตัวลงร้อยละ 2.3 ในปี 2552 คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น มีหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย และความยากจนลดลง แต่ต้องให้ความสำคัญต่อเนื่องกับการพัฒนาคุณภาพคนและสังคม การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยการพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559 : 12)

กระแสพระราชดำรัสเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จออกยังศาลาดุสิตดาลัยพระราชวังดุสิต มีพระราชกระแสรับสั่งถึงพสกนิกรของพระองค์ดังเช่นทุกปี มีใจความว่า “การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง”

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

(พระราชดำรัสเนื่อง ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม 2540) แต่ท่านผู้ที่ชอบ เศรษฐกิจแบบใหม่อาจจะไม่ค่อยพอใจ มีความจำเป็นที่จะถอยหลังเพื่อที่จะก้าวหน้าต่อไป เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้ปฏิบัติเพียงครั้งเดียว คือ ไม่ต้องทั้งหมด หรือแม้จะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอ กระแสพระราชดำรัสได้มีผลกระทบต่อใจผู้คนทุกหมู่เหล่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ ด้อยโอกาส ผู้ที่ประสบความผิดหวัง อันเกิดจากผลกระทบของวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แบบที่คาดไม่ถึง รวมถึง หน่วยงานภาครัฐ องค์กร ชุมชน สถาบันการศึกษา เครือข่ายองค์กรพัฒนา ภาคเอกชนในชนบทและภาคธุรกิจเอกชน เป็นจำนวนมากต่างได้รับแรงบันดาลใจและนำพระราชดำรัสไปใช้ เพื่อการปฏิบัติให้เกิดผลจริงจัง เศรษฐกิจพอเพียงคือ แนวทางใหม่ในการพัฒนา ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ กับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ในขอบเขตที่ กว้างขวาง เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะ แก่พสกนิกรชาวไทยจากประสบการณ์อันยาวนานใน งานพัฒนาของพระองค์ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องที่สามารถปฏิบัติจริง ประยุกต์ใช้ได้ง่ายกับทุก สถานการณ์และมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อยุคโลกาภิวัตน์ จึงสมควรที่จะมีการเผยแพร่ให้เป็นที่เข้าใจกันในวง กว้าง

ในปัจจุบันการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของคนมีความ จำเป็น ผู้ต้องขังเป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่กรมราชทัณฑ์ได้ ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ในช่วงปี (พ.ศ.2547 - 2551) ได้แก่ “เป็น องค์กรชั้นนำของอาเซียนในการควบคุม แก้ไข และ พัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม” กรม ราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ที่ ดำเนินการบังคับคดี ตามคำสั่งศาลในกระบวนการ สุดท้าย คือ การกักขัง กักกัน จำคุก และประหารชีวิต ผู้ต้องขัง ตามภารกิจของกรมราชทัณฑ์ กำหนด นโยบายให้เรือนจำ ทัณฑสถานได้มีแนวทางปฏิบัติให้ สำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์

ในการดำเนินงานตามภารกิจหลัก 3 ภารกิจ ดังนี้ 1) การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพโดยปรับปรุง โครงสร้างของเรือนจำและทัณฑสถาน การบริหารงาน การกำหนดแผนงาน การใช้มาตรการในการควบคุม และการรวบรวมกฎหมายระเบียบข้อบังคับและการ จัดหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ พร้อมทั้งมีการสอดส่อง ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และหาข่าวเพื่อประสิทธิภาพ ในการควบคุม และหามาตรการแก้ไขและป้องกัน วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อเอื้ออำนวยในการ ปฏิบัติงานของเรือนจำและทัณฑสถานให้ประสบ ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การแก้ไขพฤติกรรมนิสัย ผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมได้เมื่อพ้น โทษ โดยนำการศึกษาอบรมมาส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง ให้มีความรู้ในด้านวิชาสามัญและวิชาชีพโดยปลูกฝัง ทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้ต้องขังให้ดีขึ้น และพัฒนาจิตใจ โดยสอดแทรก คุณธรรมและจริยธรรมให้ประพฤติตนเป็นคนดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขโดยไม่กระทำผิดซ้ำ และไม่เป็นภาระของสังคม และ 3) ด้านการส่งเสริม สมรรถนะในการบริหารงานราชทัณฑ์อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้ความสามารถ ในการบริหารงานของกรม ราชทัณฑ์ ให้มีความรอบรู้ในด้านกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับ ส่งเสริมให้มีการอบรมสัมมนาในด้านความรู้ ต่าง ๆ และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการวางแผนของกรมราชทัณฑ์ ให้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้ ภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและพัฒนา พฤติ นิสัย ผู้ต้อง ขัง ทั้ง ประชา สัม พัน ธ์ บุคคลภายนอกให้ยอมรับและให้โอกาสในการเข้าทำงาน ภายหลังพ้นโทษแล้ว เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องขัง และเป็นการลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาแนวทางสำหรับศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำไชยา
2. เพื่อค้นหาแนวทางสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอไชยา

ความสำคัญ

เศรษฐกิจพอเพียงคือ แนวทางใหม่ในการพัฒนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ในขอบเขตที่กว้างขวาง เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พลกนิกรชาวไทยจากประสบการณ์อันยาวนานในงานพัฒนาของพระองค์ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องที่สามารถปฏิบัติจริง ประยุกต์ใช้ ได้ง่ายกับทุกสถานการณ์และมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อ ยุคโลกาภิวัตน์ ในปัจจุบัน การพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของคนมีความจำเป็น ผู้ต้องขังเป็นกลุ่มเป้าหมายที่กรมราชทัณฑ์ได้ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ในช่วงปี (พ.ศ. 2547 - 2551) ได้แก่ “เป็นองค์กรชั้นนำของอาเซียนในการควบคุม แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม”

จึงได้อัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญา นำทางในการพัฒนาและบริหารเรือนจำควบคุมไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของผู้ต้องขังเพื่อจะออกไปสู่สังคมและเป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีกำหนดพ้นโทษในปี พ.ศ. 2554 จำนวน 197 คน โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง(Purposive Sampling) แต่ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นได้ตามกระบวนการ และเทคนิคการ

เก็บรวบรวมข้อมูลของกระบวนการวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action Research)

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอ ไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ กระบวนการ Appreciation Influence Control ที่ได้กำหนดวิธีการโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสรุปผลการประชุมชนิดไม่มีโครงสร้าง และประยุกต์ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสนทนาและแบบสอบถาม เป็นวิธีหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1. การนำข้อมูลที่ได้ในขั้นที่ 1 ได้แก่ สภาพทั่วไปของเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำ ที่ได้จากการศึกษาภาคสนาม มาทำการค้นหาโดยใช้เทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC ตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นตอนการสร้างความรู้ (Appreciation : A) ขั้นตอนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการทุกคนให้การยอมรับและชื่นชมคนอื่น โดยไม่รู้สึกหรือแสดงการต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นรับฟัง และหาข้อสรุปร่วมกันอย่างเป็นประชาธิปไตย โดยใช้การตั้งคำถามเป็น 2 ช่วงคือ

1.1.1 การเรียนรู้สถานการณ์ของเรือนจำที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำ ในอดีตจนถึงปัจจุบัน (A1) ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ

1.1.2 ในอนาคตต้องการมีส่วนร่วมในการที่จะแก้ไขปัญหาสถานการณ์ของ ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำ เป็นอย่างไร (A2)

1.2 **ขั้นการสร้างแนวทางการพัฒนา** (Influence : I) คือการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แต่ละคนมีอยู่มาช่วยกันกำหนดวิธีการสำคัญ หรือสร้างยุทธศาสตร์ที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ร่วม ในขั้นนี้ทุกคนมีโอกาสทัดเทียมกับที่จะให้ข้อคิดเห็นว่า วิธีการสำคัญที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ร่วมประกอบด้วยอะไรบ้าง และหาเหตุผลเพื่อที่จะจัดลำดับความสำคัญตามความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม โดยใช้การตั้งคำถามเป็น 2 ช่วย คือ

1.2.1 ถ้าเงื่อนไขต้องการให้ A2 บรรลุผลสำเร็จทำ (กิจกรรมโครงการ) อย่างไร (I1)

1.2.2 ได้นำโครงการแผนงานกิจกรรมตามข้อ 1.2.1(I1) ไปวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ(I2) โดยแยกเป็น 3 ประเภท 1) กิจกรรมหรือโครงการที่ผู้ต้องชั่งหรือเงื่อนไขทำได้เอง 2) กิจกรรมหรือโครงการที่ผู้ต้องชั่งหรือเงื่อนไขทำได้เองบางส่วนโดยอาศัยร่วมมือกับภายนอก ทั้งความรู้ทรัพยากร 3) กิจกรรมหรือโครงการที่ไม่สามารถทำได้เองต้องขอความร่วมมือขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

1.3 **ขั้นการสร้างแนวทางปฏิบัติ** (Control : C) คือ การที่ได้นำวิธีการสำคัญมากำหนดเป็นแบบแผนปฏิบัติอย่างละเอียดกว่า ทำอะไร มีหลักการเหตุผลอย่างไร มีเป้าหมายอย่างไร ใครรับผิดชอบ ในหลักการใครต้องให้ความร่วมมือ จะต้องใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายเท่าไร จากแหล่งใด จะมีรายได้จากการดำเนินการดังกล่าวหรือไม่ ถ้ามีจะมีประมาณเท่าไร และมีรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่ควรระบุไว้ แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

1.3.1 การแบ่งกลุ่มรับผิดชอบ (C1)

1.3.2 การเขียนแผนปฏิบัติการ (C2)

2. การสร้างยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องชั่งเรือนจำ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อสร้างการพัฒนาเรือนจำที่ยั่งยืน

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาจากข้อ 2 ได้แก่ ผู้ต้องชั่งเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 167 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจากข้อที่ 2 ได้แก่ ผู้ต้องชั่งเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 คน โดยการใช้แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) แต่ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นได้ตามกระบวนการและเทคนิคการเก็บรวบรวมของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

การตรวจสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือ โดยได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความแม่นยำตรง (Validity) ก่อนนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ในขั้นที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 2 ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุมปฏิบัติการแบบปลายเปิดตามกระบวนการ AIC ทั้ง 3 ขั้นตอน โดยตั้งคำถาม ฟัง สังเกต ในแต่ละขั้นตอน และสอบถามเพิ่มเติมในประเด็น ที่ไม่เข้าใจหรือไม่ชัดเจน โดยผู้วิจัยดำเนินการเองทั้งหมดด้วยการปฏิบัติการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ จะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาข้อสรุปในประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการใช้เครื่องมือเป็นแบบสรุปผลการประชุมและประยุกต์ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

1. ปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องชั่งเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

1.1 ปัญหาด้านที่นอน หรือ เรือนนอน เครื่องนอน (หมอน ผ้าห่ม ที่รองนอน) สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่ผู้ต้องชั่งใช้ในการพักอาศัยนอนมีความไม่

เหมาะสม ทึบแสงสว่างส่องไม่ทั่วถึง เครื่องนอน (หมอน ผ้าห่ม ที่นอน) ใช้มายาวนานทำให้มีกลิ่นอับเหม็น ไม่ถูกสุขลักษณะ

1.2 ปัญหาด้านสุขกรรม หรือสถานที่ที่ใช้ในการเตรียม ปรงอาหารไม่สะอาด การจัดเก็บอาหารสด อาหารแห้ง ไม่ถูกต้องทำให้อาหารสดมีกลิ่น รวมทั้งทำความสะอาดภาชนะอุปกรณ์ในการจัดเลี้ยงอาหารแก่ผู้ต้องขังไม่ถูกหลักสุขอนามัย การจัดการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ไม่จัดให้เป็นสัดส่วนเหมาะสม อาหารในแต่ละมื้อ ไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล และอาหารไม่ครบ 5 หมู่

1.3 ปัญหาด้านโรงเลี้ยง หรือสถานที่ใช้ในการเลี้ยงอาหารผู้ต้องขัง สกปรกขาดการดูแลอย่างถูกต้อง

1.4 ปัญหาด้านสถานพยาบาล หรือหน่วยงานที่เรือนจำมีหน้าที่ให้บริการด้านการแพทย์ และสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน แก่ผู้ต้องขัง ยังไม่เหมาะสม ยารักษาโรคขาดคุณภาพ มีไม่หลากหลายเหมาะสมกับโรค ช่วงเวลาให้การรักษาก็จำกัดเวลา

1.5 ปัญหาร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอ ไชยา มีสินค้าไม่เพียงพอ และมีราคาสูงเกินไป

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัด สุราษฎร์ธานี คือ

2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำ ผู้วิจัยทำการวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้เทคนิคเอไอซี (AIC) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

2.1.1 ชั้นซาบซึ้งและคุณค่า (Appreciation : A) เป็นการสะท้อนปัญหาของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและร่วมกัน

สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาในอนาคตผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการได้ดังนี้

1) คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอ ไชยา ด้านที่นอน หรือเรือนนอน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบปัญหาคือ สถานที่นอน หรือเรือนนอนคับแคบ เครื่องนอนไม่สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างไม่เพียงพอไม่โล่งทำให้มีกลิ่นอับ อากาศไม่ถ่ายเท

2) คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำด้านสุขกรรม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบปัญหาคือ สถานที่จัดเตรียมอาหารไม่สะอาด ภาชนะที่ใส่อาหารไม่สะอาด การจัดเก็บอาหารสดไม่มีคุณภาพ อาหารแต่ละมื้อไม่ครบหลักโภชนาการ ไม่สามารถเลือกเมนูอาหารได้

3) คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบปัญหาคือ โรงเลี้ยงอาหารผู้ต้องขัง ไม่สะอาด โตะ เก้าอี้ ไม่เพียงพอต่อผู้ต้องขัง

4) คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำ พบปัญหาคือ ด้านสถานพยาบาล ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ จำกัดเวลาพบแพทย์ ยาไม่เหมาะสมกับโรคที่เป็น

5) คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำ พบปัญหาด้านร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขัง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ ร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังมีสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการ สินค้าบางชนิดของร้านสงเคราะห์มีราคาแพง

2.1.2 ชั้นปฏิสัมพันธ์หรืออิทธิพลระหว่างกัน (Influence : I) เป็น ขั้นตอนการระบุงิจกรรมที่ต้องการจะทำเพื่อแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยแยกกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจกรรมที่ผู้ต้องขังทำได้อเอง กิจกรรมที่ต้องนำเสนอต่อเรือนจำ โดยผ่านการอนุมัติและกิจกรรมที่จะนำเสนอขอการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น และ

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมแต่ละประเภท โดยคำนึงถึงหลักการ 4 ประการ คือ 1) ความเร่งด่วน 2) การเกิดประโยชน์กับคนส่วนใหญ่ 3) แก้ปัญหาได้หลายเรื่อง 4) ปฏิบัติได้ง่ายและเป็นไปได้สูง

2.1.2.1 กิจกรรมประเภทที่นำเสนอเรียนจำอำเภอไชยา พิจารณานอมนิติ

- (1) โครงการน้ำอุปโภค - บริโภค
- (2) โครงการอาหารถูกปาก ถูกสุขลักษณะ
- (3) โครงการตุ๋นยาสามัญประจำห้องซัง
- (4) โครงการร้านสงเคราะห์เปิดขายทุกวัน
- (5) โครงการสวัสดิการเดือนละครึ่ง
- (6) โครงการบันเทิงเดือนละครึ่ง
- (7) จัดซื้ออุปกรณ์ในการจัดเก็บน้ำอุปโภค - บริโภค
- (8) จัดซื้อตุ๋นยาสามัญ
- (9) จัดซื้ออุปกรณ์เครื่องดนตรี
- (10) จัดซื้อสินค้าสวัสดิการ

ผู้ต้องซัง 2.1.2.2 กิจกรรมประเภทที่จะเสนอขอสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น มีดังนี้

- (1) จัดทำโครงการในการของบประมาณมาปรับปรุงน้ำอุปโภค บริโภค
- (2) ทำโครงการขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจัดหาเครื่องดนตรี
- (3) ทำโครงการขอสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดเก็บยาสามัญประจำห้อง
- (4) ทำโครงการขอสนับสนุนสินค้าสวัสดิการเรียนจำให้แก่ผู้ต้องซัง

2.1.3 ชั้นควบคุมไปสู่การกระทำ (Control : C) เป็นขั้นของการแสวงหาผู้รับผิดชอบ

กิจกรรม ดำเนินการโดยให้ผู้ต้องซังเรียนจำ ซึ่งได้แบ่งกลุ่มไว้เป็น 3 กลุ่ม ในการประชุมเชิงปฏิบัติการปรึกษาหารือกันแล้วมีมติเลือกกลุ่มกิจกรรมด้วยความสมัครใจแต่ละประเภทของกิจกรรม มีดังนี้

2.1.3.1 กิจกรรมที่ผู้ต้องซังทำตัวเอง รับผิดชอบโดยกลุ่มที่ 2,3 ร่วมกันจัดทำรายละเอียดของกิจกรรม โดยตอบคำถามดังนี้ ทำอะไร (ชื่อกิจกรรม) ทำเพื่ออะไร(วัตถุประสงค์) ทำที่ไหน (สถานที่ดำเนินการ) ทำอย่างไร (วิธีดำเนินการ) จะใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร(วัสดุอุปกรณ์) ทำเมื่อใด (วัน เวลาที่จะดำเนินกิจกรรม) ใครบ้างจะช่วยทำ (ผู้ช่วยในการทำกิจกรรม) และใครรับผิดชอบ (ผู้ดูแลประสานงานกิจกรรม)

2.1.3.2 กิจกรรมประเภทที่จะต้องนำเสนอผ่านเรียนจำอมนิติ รับผิดชอบโดย กลุ่มที่ 1 ร่วมกันจัดทำรายละเอียดของกิจกรรม โดยตอบคำถามดังนี้ ทำอะไร (ชื่อกิจกรรม) ทำเพื่ออะไร (วัตถุประสงค์) ทำที่ไหน (สถานที่ดำเนินการ) ทำอย่างไร (วิธีดำเนินการ) จะใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร (วัสดุอุปกรณ์) ทำเมื่อใด (วัน เวลาที่จะดำเนินกรรรม) ใครบ้างจะช่วยทำ (ผู้ช่วยในการทำกิจกรรม) และใครรับผิดชอบ (ผู้ดูแลและประสานงานกิจกรรม) ใครบ้างจะช่วยทำ (ผู้ช่วยในการทำกิจกรรม) และใครรับผิดชอบ (ผู้ดูแลประสานงานกิจกรรม) ขอตั้งงบประมาณเมื่อไร (ปีที่ขอตั้งงบประมาณ)

2.1.3.3 กิจกรรมประเภทที่ขอสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น โดยกลุ่มที่ 1 ร่วมกันจัดทำรายละเอียดของกิจกรรมโดยตอบคำถามดังนี้ ทำอะไร (ชื่อกิจกรรม) ทำเพื่ออะไร(วัตถุประสงค์) ทำที่ไหน (สถานที่ดำเนินการ) ทำอย่างไร (วิธีดำเนินการ) จะใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร(วัสดุอุปกรณ์) ทำเมื่อใด (วัน เวลาที่จะดำเนินกรรรม) ใครบ้างจะช่วยทำ (ผู้ช่วยในการทำกิจกรรม) และใครรับผิดชอบ (ผู้ดูแลและประสานงานกิจกรรม) ใครบ้างจะช่วยทำ (ผู้ช่วยในการทำกิจกรรม) และใครรับผิดชอบ (ผู้ดูแลและประสานงานกิจกรรม) ขอตั้งงบประมาณเมื่อไร (ปีที่ขอตั้งงบประมาณ)

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ก่อนต้องโทษ ภูมิฐานะก่อนต้องโทษ ที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำ จากการศึกษาเห็นได้ว่าถึงแม้ผู้ต้องขังจะมีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันก็ไม่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากจากการที่บุคคลได้กระทำความผิดจนได้รับโทษ และต้องมีสภาพผู้ต้องขัง ย่อมถือได้ว่าเป็นผู้ที่สูญเสียอิสรภาพ ต้องดำรงชีวิตอยู่ภายใต้กรอบของกฎเกณฑ์ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย การปฏิบัติตัวในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับประทานอาหาร การนอนหรือแม้กระทั่งการอาบน้ำก็ต้องปฏิบัติตามเวลาและกฎเกณฑ์ที่ได้ วางไว้ ผู้ที่กระทำความผิดเมื่อต้องโทษจำคุกแล้วไม่ว่าจะมีอายุเท่าใด เคยทำอาชีพอะไรมาก่อนหรือเคยมีรายได้มากมายน้อยเพียงใด ฯลฯ เมื่อต้องมาเป็นผู้ต้องขังทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ภายใต้อำนาจบังคับเดียวกัน สุวภัทร พิธณฤทธิ (2555 : บทคัดย่อ) จากการศึกษาพบว่า ลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และปัจจัยด้านการบริการและการสงเคราะห์มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังสูงอายุ ปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และปัจจัยด้านการบริการและการสงเคราะห์มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุเป็นไป ในทิศทางบวก และสอดคล้องกับเพ็ญพรพรชา ปกาสิทธิ์ (2554 : 69) จากการศึกษาพบว่าบริบทเรือนจำที่ส่งผลต่อกระบวนการปรับตัวของผู้ต้องโทษประหารชีวิต สามารถแบ่งได้ดังนี้ ด้านพื้นที่ทัณฑสถานมีการจัดสรรสถานที่ไว้อย่างเป็นระบบ โดยแบ่งอาคารสถานที่ออกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน แต่ก็ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากส่งผลให้เกิดความแออัดในการใช้ประโยชน์

ในพื้นที่ และสอดคล้องกับ ขวัญ สงวนเสริมศรี (2552) อ้างถึงใน สุวภัทร พิธณฤทธิ (2555 : 961) จากการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังสูงอายุ แต่ละคนย่อมมีความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐานในด้านต่างๆ เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพถึงแม้ว่าจะอยู่ภายใต้กรอบที่ได้มีการจัดวางไว้แล้วก็ตาม แต่บุคคลทุกคนย่อมมีความต้องการที่จะได้อาหารเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต ต้องการมีที่อยู่อาศัยที่สะอาดสามารถอาศัยหลับนอนได้อย่างปลอดภัย ต้องการการรักษาโรคหรือได้รับการรักษาพยาบาลได้ทันเวลาหากมีการเจ็บป่วยและต้องการมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มไว้ปกปิดร่างกายไม่ให้เป็นที่รังเกียจแก่ผู้พบเห็น ซึ่งหากความต้องการในด้านต่างๆ ได้รับการตอบสนองของผู้ต้องขังสูงอายุก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามไปด้วย และสอดคล้องกับสุกฤตา เพชรหนองชุม (2552) กล่าวว่า การจัดสวัสดิการสนับสนุนด้านเครื่องอุปโภคบริโภคและอุปกรณ์ตามความจำเป็นที่ผู้ต้องขังสูงอายุต้องการทั้งด้านสายตา ฟัน หรือเครื่องช่วยฟัง จะจัดทำได้ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่มีค่อนข้างน้อย จึงจัดสวัสดิการในด้านต่างๆ ได้อย่างไม่ทั่วถึง ซึ่งการจัดบริการและการสงเคราะห์ดังกล่าวนี้ถ้ามีการจัดสวัสดิการก็จะส่งผลให้ผู้ต้องขังสูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีมากขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับดวงตา ไกรภัสสรพงษ์ และคณะ (ดวงจันทร์ บัวคลี่, อุทยา นาคเจริญ) (2546 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้สภาวะสุขภาพจิตของตนเองว่าเครียด อึดอัด ท้อแท้ เบื่อ กลุ้มใจ ท้อเหี่ยว อยากตาย ไม่อยากมีชีวิตอยู่นอกจากนี้ยังรู้สึกหงุดหงิด กัดดัน และเก็บกด การรับรู้สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต สามารถสรุปได้ 9 ประเด็น คือ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของเรือนจำ กฎระเบียบของเรือนจำ การฝึกอาชีพในเรือนจำ การรกร่วมเพศ การติดต่อกับครอบครัวญาติพี่น้อง การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ เพื่อนผู้ต้องขัง การถูกทำโทษและการคาดการณ์ การดำเนินชีวิตภายหลังพ้นโทษ

เน้นความเป็นวัง ปลูกฝังองค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

2. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลการวิจัยอภิปรายผลดังนี้

ปัญหาขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของเรือนจำอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านที่นอน หรือ เรือนนอน เครื่องนอน (หมอน ผ้าห่ม ที่รองนอน) สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่ผู้ต้องขังใช้ในการพักอาศัยนอนมีความไม่เหมาะสม ทึบแสงสว่างส่องไม่ทั่วถึง ด้านสุขทกรรมหรือสถานที่ที่ใช้ในการเตรียม ปรงอาหารไม่สะอาด การจัดเก็บอาหารสด อาหารแห้ง ไม่ถูกต้องทำให้ อาหารสดมีกลิ่น รวมทั้งทำความสะอาดภาชนะ อุปกรณ์ในการจัดเลี้ยงอาหารแก่ผู้ต้องขังไม่ถูกหลักสุขอนามัย การจัดการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ไม่จัดให้เป็นสัดส่วนเหมาะสม อาหารใน แต่ละมือ ไม่ถูกตามหลักสุขาภิบาล และอาหารไม่ครบ 5 หมู่ ด้านโรงเลี้ยง หรือสถานที่ใช้ในการเลี้ยงอาหารผู้ต้องขัง สกปรกขาดการดูแลอย่างถูกต้อง ด้านสถานพยาบาล หรือหน่วยงานที่เรือนจำ มีหน้าที่ให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน แก่ผู้ต้องขัง ยังไม่เหมาะสม ยารักษาโรคขาดคุณภาพ มีไม่หลากหลายเหมาะสมกับโรค ช่วงเวลาให้การรักษาก็จำกัดเวลา ด้านร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอไชยา มีสินค้าไม่เพียงพอ และมีราคาสูงเกินไป แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยขั้นพื้นฐานในด้านต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในแต่ละวัน ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ในระดับที่น่าพอใจ (ขวัญ สวงนเสริมศรี, 2552) ซึ่งในการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังแต่ละคนย่อมมีความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐานในด้านต่างๆเพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพถึงแม้ว่าจะอยู่ภายใต้กรอบที่ได้มีการจัดวางไว้แล้วก็ตาม แต่บุคคลย่อมมีความต้องการที่จะได้อาหารเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต ต้องการมีที่อยู่อาศัย ที่สะอาดสามารถหลับนอนได้อย่างปลอดภัย ต้องการยารักษาโรคหรือได้รับการรักษาพยาบาลได้ทันเวลาหากมีการเจ็บป่วย ซึ่งหากความต้องการในด้านต่างๆข้างต้นได้รับการตอบสนองในระดับที่สูงขึ้นจะสามารถทำให้

ผู้ต้องขัง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามไปด้วย ส่วนทางด้าน การบริการร้านค้าสงเคราะห์ของเรือนจำ ควรทำให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับ สุกฤตา เพชรหนองชุม (2552) ที่เห็นว่าการจัดสวัสดิการสนับสนุนด้านเครื่องอุปโภคบริโภคและอุปกรณ์ตามความจำเป็นที่ผู้ต้องขังต้องการ ขึ้นอยู่ภายใต้ข้อจำกัดงบประมาณที่มีค่อนข้างน้อย จึงจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งการจัดบริการและการสงเคราะห์นั้นถ้ามีการบริการที่ดีจะส่งผลให้ผู้ต้องขัง มีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีมากขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับสุภภัทร พิรณฤทธิ และคณะ (2555 : 995) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุกรณีศึกษาเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก พบว่า ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและปัจจัยด้านการบริการและการสงเคราะห์ มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากปัจจัยขั้นพื้นฐานเหล่านี้ทางเรือนจำและทัณฑสถานได้มีการจัดทำให้ และเป็นส่วนที่ผู้ต้องขังสามารถได้รับจากญาติได้ ทั้งในเรื่องเสื้อผ้าและอาหารที่ผู้ต้องขังที่มีเงินฝากจากญาติสามารถซื้อหารับประทานได้ ส่วนยารักษาโรคและการรักษาพยาบาล ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าจำนวนแพทย์และพยาบาลมีจำนวนน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขัง ที่มีมากขึ้น ในปัจจุบันและการจ่ายยาไม่ค่อยตรงกับโรคที่เป็นเท่าที่ควร ส่วนการบริการและการสงเคราะห์ ยังไม่ค่อยทั่วถึงเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณสนับสนุน ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมภายในเรือนจำ มีความเหมาะสม ปลอดภัยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามสภาพและสถานะของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. เรือนจำควรเพิ่มอัตรากำลังของแพทย์และพยาบาลเพื่อให้เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง เพื่อดูแลผู้ต้องขังให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น
2. เรือนจำควรจัดให้มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากผู้ต้องขังเป็นกลุ่มที่มีความเครียด และวิตกกังวลมาก หน่วยงานจึงควรที่จะจัดหากิจกรรมเพื่อคลายความเครียดและวิตกกังวลดังกล่าวให้กับผู้ต้องขังให้มากขึ้น
3. เรือนจำควรจัดสวัสดิการที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ต้องขัง เพิ่มมากขึ้น
4. เรือนจำควรปรับปรุงสถานที่อยู่อาศัยของผู้ต้องขังให้ ถูกสุขลักษณะอยู่เสมอ เนื่องจากมีจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน ทำให้มีความเป็นอยู่ที่แออัด เกิดการแพร่ระบาดของ เชื้อโรคต่าง ๆ ตามมา
5. กรมราชทัณฑ์ควรปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับบางประการที่บางกรณีไม่สอดคล้องกับการนำไปปฏิบัติ และเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ต้องขังมากเกินไปทำให้คน ไม่กลัว “คุก” ทำให้เกิดการกระทำผิดที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน บางครั้งเป็นการกระทำผิดที่ซ้ำซากจนเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการดูแลเยาวชนให้ปลอดภัยจากยาเสพติด สำหรับผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี เพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้มีการทดลองใช้และยืนยันประสิทธิภาพของหลักสูตรได้
2. ควรวิจัย เรื่อง การสร้างพลังครอบครัวป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีการต่อยอดและครอบคลุมถึงครอบครัวมิใช่เฉพาะผู้ปกครองของเยาวชนเท่านั้น

3. ควรวิจัย พัฒนาการมีส่วนร่วมการแก้ไขและป้องกัน ยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนขององค์กรชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนเป็นร่วมในการแก้ไขและป้องกันยาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญ สวงนเสริมศรี. (2552). แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดวงตา ไกรภัสสรพงษ์และคณะ. (2546). สภาพะสุภาพจิตของนักโทษคดีความผิดต่อชีวิตและร่างกาย. สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- เพ็ญพรรษา ปกาสิตี. (2554). บริบทเรือนจำและการยอมรับโทษประหารชีวิต. วารสารพฤติกรรมการพัฒนาศาสตร์เพื่อการพัฒนาสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุกฤตา เพชรหนองชุม. (2552). ปัญหาด้านสวัสดิการผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำกลางคลองเปรม. สารนิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุวภัทร พิรณฤ์. (2555). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร.